

VÕ VĂN TRỰC
SƯU TẦM

U T Á U T I T

KIM ĐỒNG

VÕ VĂN TRỰC

Sưu tầm

ỢT Ậ ỢT ỊT

Đồng dao

Bìa và minh họa của

TẠ THÚC BÌNH

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

Hà Nội — 1985

CON GÀ ĐỎ MỒNG

Con gà đỏ mồng
Chạy rông cả bới
Cơm không chịu thổi
Lúa không chịu xay
Về nhà lẩn quay
Năm dài nhịn đói.

TRỜI MƯA

Trời mưa
Dưa tốt
Hột nảy mầm
Đằm, ruộng
Mướt leo

Bèo nổi
Ồi thơm
Cơm trắng
Nắng cười
Người hí hí.

MƯỜI NGÓN TAY

Mười ngón tay
Ngón đi cày
Ngón tát nước
Ngón cầm lược
Ngón chải đầu
Ngón đi trâu
Ngón đi cấy

Ngón cầm bầy
Ngón đánh cò
Ngón chèo đò
Ngón dò biển
Tôi ngồi tôi đếm
Mười ngón tay
Ngón đi cày...

CON GÀ MÁI GHE

Tè te té te
Con gà mái ghe
Đẻ mười gà con
Một con đi cày
Một con đi buôn
Một con ngồi buồn
Một con chết rấp
Một con béo mập
Một con béo phì

Một con theo dì
Ra đồng tập cày
Một con cầm gậy
Đi đánh lợn rừng
Một con trợn trừng
Đánh con ó ọ
Một con dắt chó
Đi đuổi con beo...

ỤT À ỤT IT

Ụt à ụt it
Bụng thịt lưng oằn
Mặt nhăn mồm nhọn
Ăn rồi không dọn
Vòng yếm hai tai
Thưỡn bụng nằm dài
Tròn như bị thóc.

GÂU GÂU GÂU

Gâu gâu gâu
Gặp đâu sữa đầy
Hết chạy lại ngồi
Khi chán chê rồi
Thì loanh quanh...thịch.

CON CHIM CHÍCH CHÒE

Con chim chích chòe
Mày ngồi đầu hè
Mày nhá gạo rang

Bảo mày vào làng
Mày kêu gai góc
Bảo mày gánh thóc

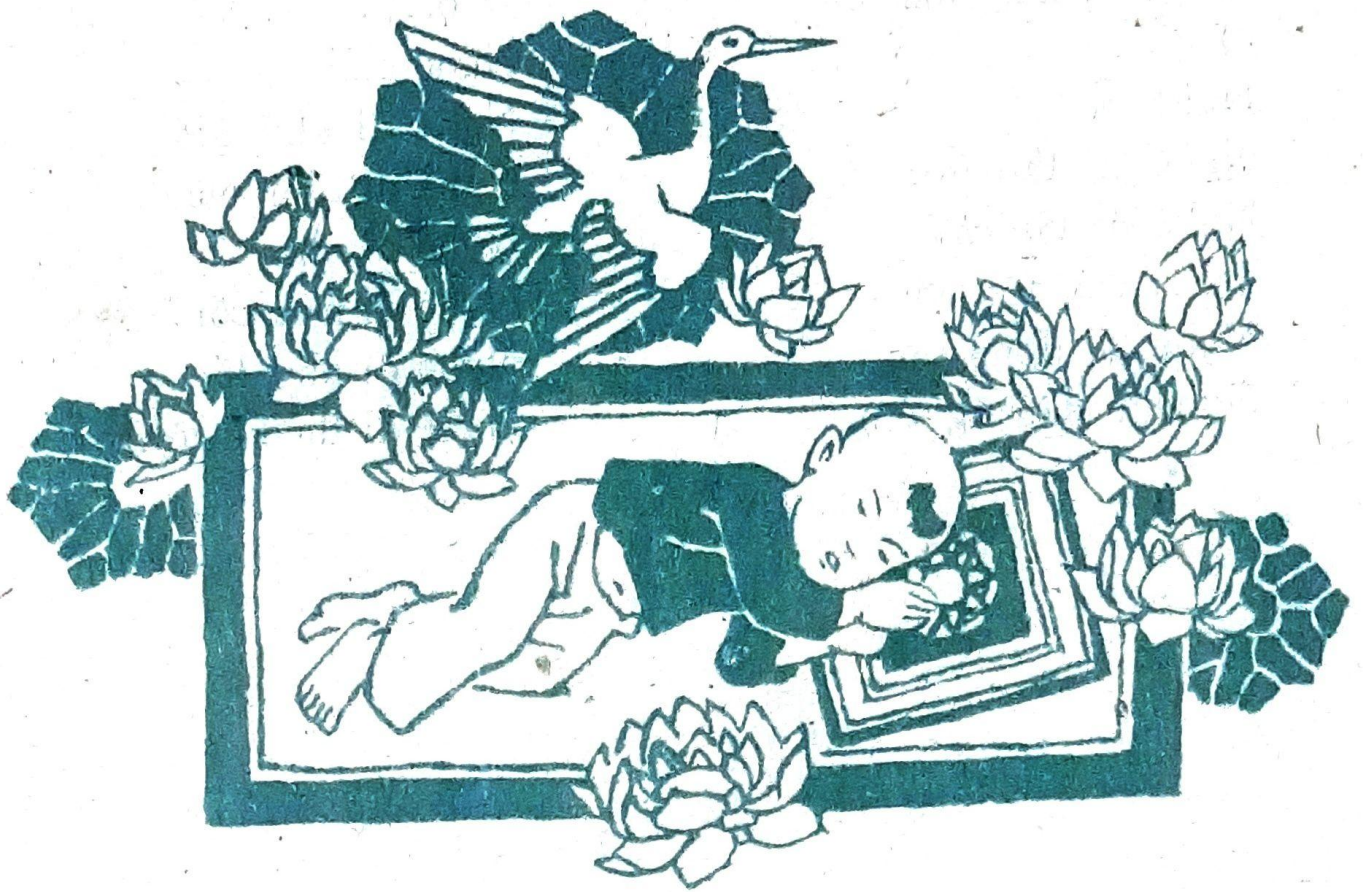
Mày kêu đau vai
 Bảo mày ăn khoai
 Mày kêu khoai ngứa
 Bảo mày ăn dứa
 Mày kêu dứa say
 Bảo mày ăn hay
 Mày kêu uống nước
 Bảo mày đi trước
 Mày đòi đi sau
 Bảo mày hái rau
 Mày kêu rau cụt
 Bảo mày gánh nước
 Mày đập vỡ nồi
 Bảo mày tôi vôi
 Mày kêu vôi sống

Ngày mùa dậy sớm
 Mày nằm trật trư
 Bảo mày đi bừa
 Mày kêu bò húc
 Bảo mày đi xúc
 Mày giẫm bẹp riu
 Bảo mày đi câu
 Mày đánh bẹp giò
 Bảo mày cắt cỏ
 Mày đánh gãy liềm
 Bảo mày gặt chiêm
 Mày đánh gãy hái
 Bảo mày đi hái
 Mày kêu « ông ộp »...

À À CHỪNG CHỪNG

À à chùng chùng
 Chùng chùng cho lâu
 Cây sâu bừa kỹ
 Con nghỉ con chơi
 À chùng chùng ơi...

Con bơi cho khỏe
 Con trể cho dai
 Đẹp dài đẹp lộc
 Đẹp vóc nhà tròn
 À chùng chùng ơi...

Hoa tươi tốt quả
Hoa rã quả teo
Nuôi mèo bắt chuột
Lúa tốt nhờ người
À chụng chụng ơi...

Con chơi chớ khóc
Con học cho thông
Sang sông nhớ đò
Sóng to chèo khỏe
Con trẻ hơn người
À chụng chụng ơi...

NGHÉ Ọ NGHÉ ƠI

Ơ ọ...
Ơ ọ...
Nghé ọ...

Nghé ra đồng lúa
Nghé chạy đồng bông
Nghé chớ đi rông

Hur bông gầy lúa

Ơ ọ...

Nghé ọ...

Nghé đi tập võ

Nghé đi tập cày

Tươi cây tốt cội

Nghé lội đồng sâu

Nghênh đầu ghé ọ...

Ơ ọ...

Nghé ọ...

Nghé đi như gió

Nghé đi như mây

Nghé đi như cây

Nghé đi như cối

Nghé đi như lối

Nghé đi theo đường

Nghé đi lên nương
Nghé đi kéo gỗ
Ơ ọ...
Nghé ọ...
Nghé đi ăn giỗ
Thì đi theo bà
Nghé đi ăn na

Thì đi theo trẻ
Nghé đi theo mẹ
Thì ghé về nhà
Nghé ăn cơm cà
Thì đừng chê khó
Nghé ọ...

CỐC CỐC LAI LAI

Cốc cốc lai lai
Đến mai trời đẹp
Đem đồ ra phơi
Phơi hòm phơi hũ
Phơi tủ phơi giường
Phơi rương phơi phản
Phơi cả hương án
Phơi cả bàn thờ
Phơi cả lò
Phơi cả dùm

Ai phơi muộn
Mốc đồ lè
Lẳng lẳng mà nghe
Lai lai cốc cốc
Cốc cốc lai lai.
Cốc cốc lai lai
Đến mai trời mát
Ai đi gieo hạt
Thì đồ giống ra

Ai đi trồng cà
Thì lo vun luống
Ai đi cấy ruộng
Thì bừa ruộng sâu
Ai đi vãi rau
Thì lo đập đất
Ai muốn nấu mật
Thì đi sấm che
Ai muốn uống chè
Thì đi hái lá
Ai ăn rau má
Vác cuốc ra đồng
Ai muốn trồng bông
Dem phân ra đập
Ai muốn ăn lạc
Thì bóc vỏ ra
Ai muốn ăn na
Vít cành xuống hái
Ai muốn ăn vãi
Bắc thang mà treo
Ai muốn nuôi mèo
Thì gây lấy giống
Ai muốn nuôi bống
Tát nước đào ao
Ai thích bồ câu
Đan lồng mà sập
Ai thích cá mập
Đóng thuyền ra khơi
Ai muốn ăn rươi

Đan sàng mà xúc
Ai ăn bánh khúc
Thời lửa đồ xôi
Ai ăn gà lôi
Thì ra giăng lưới
Ai muốn ăn bươi
Gọt vỏ bóc bì
Ai bắt gà ri
Lên rừng mà bẫy
Ai bắt bò nháy (1)
Đào hố đặt chông
Ai muốn bắt công
Thì cầm lấy nỏ
Ai muốn bắt hồ
Thì luyện đôi tay
Ai đúc lưỡi cày
Thì cầm lấy búa
Ai muốn đốt lửa
Thì chẻ củi ra
Ai muốn dựng nhà
Thì đi chặt gỗ
Ai muốn dựng lúa
Thì đóng lấy rương (2)
Ai muốn soi gương
Thì đào giếng lọc
Ai muốn ăn ốc
Đi mà lấy gai
Ai muốn rạng ngày
Thì xua đêm tối...

(1) Bò tót (2) Ngày xưa người ta thường đề thóc vào rương (hòm).

KỂ CÂY

Vỏ vò vò vo
Cây nhỏ cây to
Cây cò đậu
Cây sáo sậu trèo
Cây rắn leo
Cây mèo nhảy
Cây gãy cành
Cây xanh lá
Cây xây rạ
Cây chồng rơm
Cây đơm quả
Cây xả hương
Cây bám tường
Cây cắm đất...
Ta ngồi ta nói thật
Cây tre xanh cắt
Ruột trắng như bông

Cây mít đỏ lòng
Cây thông nứt vỏ
Cây ngó thân mềm
Cây sên cứng cáp

Cây núc nác da xanh
Cây chanh chua quả
Cây vả cây sung
Là cùng chú bác
Cây năn cây lác
Hay mọc giữa đồng
Cây đậu cây bông
Hay ưa ruộng cạn
Cây khoai lạng vạng
Leo dọc vòng cao
Ăn quả cây nào
Ta rào cây ấy...
Còn cây cỏ dại
Chẳng ai thèm nhìn
Mời bạn ngồi im
Nghe tôi nói thật
Cây lúa là nhất
Ở giữa trần đời
Ta đi dạo khắp trăm nơi
Cây lúa đẹp nhất ở
nơi đồng làng.

KẼ HÒA

Trời làm hạn hán
Nước biển mặn mòi
Vác móng (1) mà xoi
Là hoa bông giếng
Hay bay hay liệng
Là hoa chim chim
Xuống nước mà chìm
Là hoa bông đá

Làm bạn với cá
Là hoa san hô
Cạo đầu đi tu
Là hoa bông bọt
Khói bay nghi ngút
Là hoa hắc hương
Nước chảy dầm đường
Là hoa mần tưới
Đi ăn đám cưới
Là các hoa dâu
Hay tắm ao sâu
Là hoa muống biển
Xù xì tổ kén
Là hoa thầu dầu
Khéo uốn lưỡi câu
Là hoa ngành ngạnh

Ăn vụng bị đánh
Là hoa nhọ nôi
Khốn khổ thân tôi
Là hoa bồ ngót
Giận ai' chua xót
Là hoa trà giang
Quần áo rênh rành
Là hoa mần giẻ
Không già không trẻ
Là hoa bạc đầu
Thiên hạ tới câu
Là hoa bông lúa
Hay làm hay múa
Là hoa vòng xay
Cho mượn cho vay
Là hoa cam thảo
Đêm nằm hơ háo
Là hoa bông trắng
Không nói không rằng
Là hoa ngủ điếc
Xanh xanh biêng biếc
Là cái hoa chàm
Đụng chút đã hờn
Là hoa xấu hổ

(1) Cái thường dùng để đào đất.

Vui chơi thông thả
Là cái hoa chè
Ăn nói lẽ nhè
Là hoa chùm rượu
Rủ nhau bồ cùi
Là hoa đầu rìu
Lo xế lo chiều
Là hoa bông cải
Rủ nhau làm vải
Là cái hoa bông

Ra quán ngồi không
Là hoa bông chén
Hay giờ tay vịn
Là hoa vôi vôi
Rủ nhau bám vôi
Là hoa bướm bướm
Nhỏ mà khó lượn
Là cái hoa mè
Muốn đứng gần xe
Là hoa thiên lý...

KÈ QUẢ

Da dẻ vàng khè
Là anh chàng thị
Béo như lợn i
Là quả dưa vàng
Nằm đất lang thang
Là anh dưa chuột
Mồm nói ngọt xớt
Là mấy cô hồng
Xù xì lấm lồng
Là anh cu dưa
Da đỏ như lửa

Là anh ớt cay
Má mìn hây hây
Cô mơ cô mạn
Ruột thì đỏ thắm
Là cái ả đào
Hay rụng xuống ao
Thằng sung chua chát
Da vàng trơn mát
Là quýt với cam
Chua rụng răng hàm
Cô chanh cô khế

Xinh tròn bé bé
 Em táo đầu nhà
 Con bầy con ba
 Chị dừa mần để
 Hàm răng to khỏe
 Là bác chuối tiêu
 Nằm đất mốc meo
 Là anh chàng bí
 Thon như cái bị
 Là chị bầu xanh
 Dáng dài thanh thanh
 Có dưa có mướp
 Minh đầy gai góc
 Cụ mít nhà ta

Đồ bông nước đa
 Cà chua chính cống
 Vò xanh ong óng
 Chính thị bà cau
 Nam nám da nâu
 Hồng xiêm, mắc cọt
 Xù xì bông rộp
 Mướp đắng eo ôi
 Ngọt mát cà môi
 Xin chào cô nhãn
 Mặt mày đỏ thắm
 Cô vải đang chờ
 Mất mở lơ mơ
 Thằng na buồn ngủ...

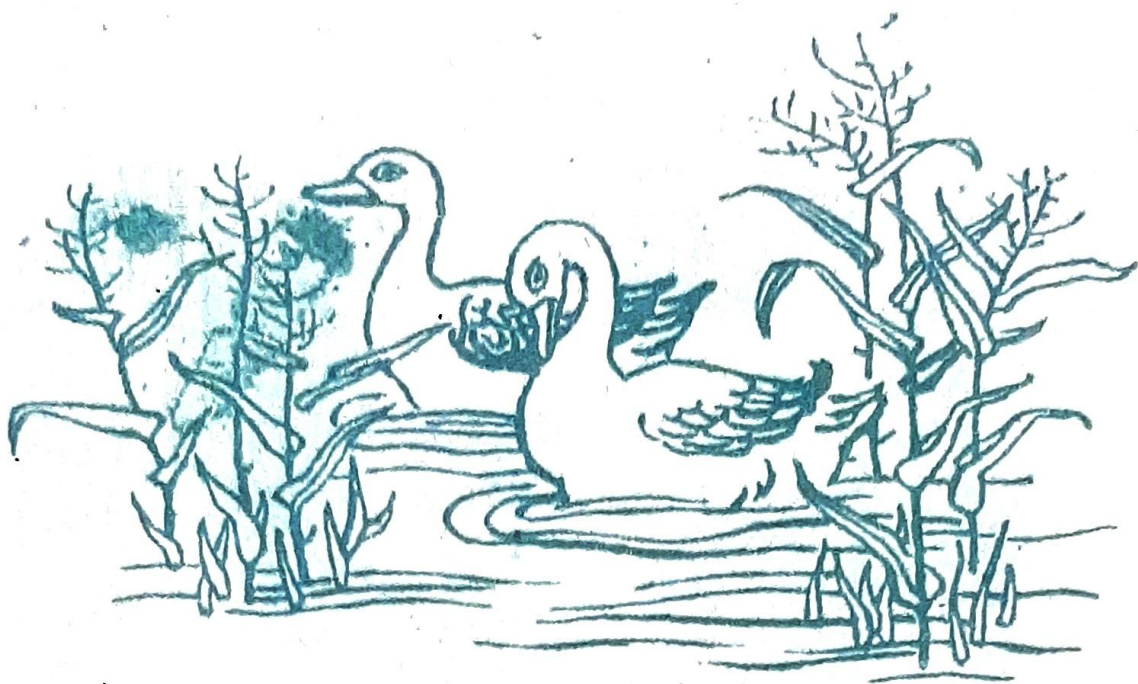

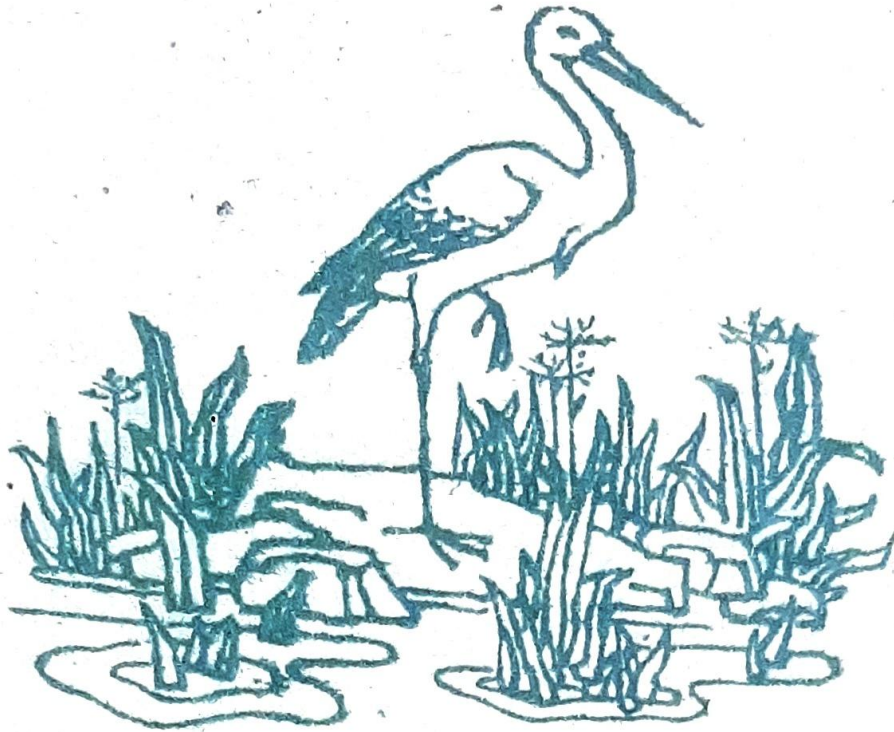
KẺ CHIM

Hay chạy lon xon,
Gà con mới nở
Cái mắt hay dò
Là con gà mào
Hay bơi dưới ao
Mẹ con nhà vịt
Hay la hay hét
Là con bồ chao
Hay bay bồ nhào
Là con bói cá

Hay đi thông thả
Là bác cò ngàng
Hay đi rền ràng
Là ông cụ diệc
Hay ăn thịt chết
Là thằng quạ đen
Tính nết hay ghen
Là cô chim gáy
Vừa đi vừa nhảy
Là em sáo xinh

(1) Theo tục cũ: 23 Tết người ta mua cá chép về cúng là cá ông Táo lên chầu Trời.

Hay nói linh tinh
Là con liêu điều
Hay nghịch hay tếu
Là chị chìa vôi
Hay chao đớp mồi
Là con chèo bẻo
Tính hay mách lẻo
Bác khách trước nhà
Hay nhặt lân la
Là bà chim sẻ
Có tình có nghĩa
Là mẹ chim câu
Hay đi nhặt sâu
Là cô chiến chiến

Hay ăn hay diện
Là chị chim vàng
Hay nấp bên đàng
Cà cà béo hú
Nhấp nhem buồn ngủ
Là thằng cú mèo
Mồm hay nói theo
Là anh chàng vệt
Hay đan hay dệt
Là bác thợ may
Tính hay ngủ ngày
Mẹ con nhả vạc
Người gầy rộc rạc
Là chị cò ma...

KỂ CÁ

Trên rừng ba mươi
sáu thứ chim
Dưới nước có một
nghìn thứ cá

Cổ làng đã ngả
Ta ngồi ta soi :
Bay lên châu Trời
Là con cá chép (1)

(1) Theo tục cũ : 23 tết người ta mua cá chép về cúng đề cho ông Táo cười lên châu Trời.

Anh hùng hào kiệt
Là con cá rô
Nước chảy ô ô
Tìm đường lên ngược
Tranh phần ăn trước
Là cá mái mường
Dài như ống bương
Cá tràu chín cống
Tè he mồm rộng
Là chị cá mè
Còn cù cá trê
Râu dài vênh ngược
Tính tình láo xược
Là cá thòi lòi
Nhảy cẫng lên bồi
Bắn bùn tung toé
Mắt viền đỏ chóa
Bác chày nhà ta
Cổ đã dọn ra
Cá bầy nháo nhác
Nhà làng bắt phạt
Chưa đủ một nghìn
Ơ này các chị các em
Đồ tôm đồ tép

Cho đẹp cổ làng
Cho sang cổ họ...

II

No lòng phỉ dạ
Là con cá cơm
Không ướp mà thơm
Là con cá ngát (1)
Liệng bay thoăn thoắt
Là con cá chim
Hụt cẫng chết chìm
Là con cá đuối
Lớn năm nhiều tuổi
Là cá bạc đầu
Đủ chữ xưng câu
Là con cá đối
To như thuyền nổi
Là con cá voi
Dài như cái thoi
Là con cá trích
Thon lưng hẹp kích
Là cá lòng tong
Ốm yếu hình dong
Là con cá nhái...

(1) Một loại cá thịt trắng và thơm.

MƯỜI HAI THỨ BÁNH

Chi chi chàng chàng
Lật sàng sắp bánh :
Tình tình ngang ngạnh
Là cái bánh gai
Điều võ dương oai
Là cái bánh nò
Suốt ngày giầu mỡ
Là cái bánh cò
Một cục tròn vo
Là cái bánh bột
Miệng nói ngọt xớt
Bánh mật bánh đường
Dở dở ương ương
Bánh đa nằm bếp
Mật nhè ra mép
Là cái bánh ngào
Thân hình xanh xao
Là cô bánh cốm
Da vàng xồm xộm
Là cái bánh ngô
Vừa ướt vừa khô
Là cô bánh mướt
Hay lội xuống nước
Là chị bánh trôi
Tôi ngồi suốt tối ba mươi
Gói chiếc bánh chưng cúng cụ.

MỤC LỤC

	TRANG
1 — Con gà đỏ mồng	2
2 — Trời mưa	2
3 — Mười ngón tay	3
4 — Con gà mái ghe	4
5 — Ụt à ụt ịt	5
6 — Gâu gâu gâu	5
7 — Con chim chích chòe	5
8 — À à chụng chụng	6
9 — Nghé ọ nghé ời	7
10 — Cốc cốc lai lai	9
11 — Kề cây	11
12 — Kề hoa	12
13 — Kề quả	14
14 — Kề chim	16
15 — Kề cá	20
16 — Mười hai thứ bánh	23

-Biên tập : LÊ THỊ DẤT

Trình bày : ĐỨC LIỄN

Sửa bản in : NGỌC ANH

In 66.000 cuốn tại Nhà máy in Trần Phú — Thành Phố Hồ Chí Minh

Khổ 14,5 x 20,5 — Số in 039/85 — Số xuất bản 42/KĐB

In xong 9-1985. Nộp lưu chiều 9-1985

Các em tìm đọc

* NGÔI NHÀ TRONG CỎ

của Lý Lan

* CHUYỆN KÈ CỦA BÉ HẠNH

của Đức Hậu

* CÚN CON KHÔNG PHẢI LÀ
SỪ TỬ

của Đỗ Kim Tĩnh

Chỉ mỗi : 2000

Giá : 0,40 đồng
(tiền mới)